

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.11.16.05

**Inventaris van het archief van de
Nederlandse Visserijcentrale, 1934-
1943**

Versie: 27-03-2022

J.G.M.A. Rolfes

Nationaal Archief, Den Haag 1972

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1 INLEIDING.....	7
1.1 ORGANISATIE.....	7
1.2 INSTELLING, ONTWIKKELING EN OPHEFFING.....	7
1.3 TAAK.....	8
1.4 LEIDING.....	8
1.5 HUISVESTING.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Ordering van het archief.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	13
B. STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD.....	14
C. SUPPLEMENT.....	16
Bijlagen.....	17
Lijsten van voorzitters en secretarissen.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Nederlandse Visserijcentrale

Archiefbloknummer:

L23010

Omvang:

40 inventarisnummer(s); 0,90 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Nederlandse Visserijcentrale (1934-1943)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat onder meer stukken over de organisatie als maandverslagen en weekoverzichten, correspondentie met de Afdeling Visserijen van het Departement van Landbouw en Visserij en Duitse bezettingsautoriteiten en stukken met betrekking tot diverse Commissies van Adviezen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Nederlandse Visserijcentrale, nummer toegang 2.11.16.05, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Visserijcentrale, 2.11.16.05, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1 INLEIDING

Zoals op bladzijde 9 van Deel I van de inventaris van de Archieven betreffende de Landbouwcrisiswetgeving is medegedeeld, is het archief van de Nederlandse Visserijcentrale het enige archief van de crisiscentrales, dat althans gedeeltelijk is bewaard gebleven.

Daar ook de visserij niet ontkwam aan de gevolgen van de economische crisis, die in de jaren 1930-1940 Nederland trof, was het noodzakelijk ook voor de visserij maatregelen te nemen.

Dit werd mogelijk door een wijziging van de Landbouwcrisiswet 1933 ¹, waarbij onder meer bepaald werd, dat onder "Landbouw" ook visserij werd verstaan. Bovendien werd bij de Wet van 24 juli 1934 ² "Vis" aangeduid als crisisprodukt.

1.1 ORGANISATIE

Om hierin de nodige organisatie te brengen, werd voor het seizoen 1933-1934 opgericht de Stichting voor de Nederlandse Haringvisserij, die werd aangewezen als crisisorganisatie overeenkomstig het Crisisorganisatiebesluit 1933 ³.

De statuten en het huishoudelijk reglement van de stichting werd goedgekeurd bij de beschikking van 11 december 1933, no. 16691, Afdeling II van de Directie van de Landbouw en gewijzigd bij de beschikking van 29 april 1934, no. 17711, Afdeling II van de Directie van de Landbouw ⁴. Ook voor de ansjovis werd nog vóór het tot stand komen van de Nederlandse Visserijcentrale speciale maatregelen krachtens de Landbouwcrisiswet 1933 genomen. Deze betroffen echter niet de visserij als bedrijf maar als export. De uitvoer werd alleen toegestaan aan hen, die als georganiseerd bij een crisisorganisatie waren erkend. Daartoe werd opgericht de Nederlandse Ansjoviscentrale. Haar statuten werden goedgekeurd bij beschikking van 22 mei 1934, no. 18144, Afdeling II van de Directie van de Landbouw⁴).

1.2 INSTELLING, ONTWIKKELING EN OPHEFFING

Bij de centralisatie van de crisisdiensten ⁵ werden de Stichting voor de Nederlandse Haringvisserij en de Nederlandse Ansjoviscentrale ontbonden en ondergebracht in één nieuw op te richten Nederlandse Visserijcentrale.

1 Stb.418 van 1933.

2 Stb.569 van 1934.

3 Stb. 410 van 1933 en 144 van 1934.

4 Zie inv. nr. 1 en ook Deel 1 inv. nr. 135.

5 Zie Deel I, inv. nr. 83.

Deze centrale werd bij beschikking van 15 september 1934, no. 21684, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden aangewezen als crisisorganisatie in de zin van artikel 1, onder 30, van het Crisisorganisatiebesluit 1933, waarbij tevens haar statuten en huishoudelijk reglement werden goedgekeurd ⁶. Na het tot stand komen van de z.g. "Organisatie Woltersom" ⁷ waarbij onder meer met ingang van 15 november 1942 het Bedrijfschap voor Visserijprodukten werd ingesteld ⁸ werd de Nederlandse Visserijcentrale bij beschikking van 1 november 1943, no. 15752, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd, met ingang van 1 januari 1944 opgeheven⁸).

1.3 TAAK

De taak van de Nederlandse Visserijcentrale was uitvoering te geven aan de maatregelen, die waren genomen ten aanzien van haring, ansjovis, oesters, mosselen, consumptiegarnalen, zeevis, zoetwatervis en wulken. Zij was tevens belast met de uitvoering van de maatregelen betreffende de contingentering ten aanzien van de in- en uitvoer van vis en visserijprodukten.

1.4 LEIDING

De leiding van de centrale werd door de met de zaken betreffende de Landbouw belaste minister opgedragen aan een Bestuur, dat samengesteld was uit personen, afkomstig uit de visserij. Tevens benoemde de betrokken minister een directeur. Op bladzijde 86 zijn de voorzitters, secretarissen en directeurs met name genoemd.

1.5 HUISVESTING

De Nederlandse Visserijcentrale was gevestigd in de gebouwen Juliana van Stolberglaan 1 en 3 (op de hoek van de huidige Prinses Beatrixlaan). Het is de samensteller van deze inventaris bekend, dat deze gebouwen bij het geëllieerde bombardement van 3 maart 1945 op het Bezuidenhoutkwartier geheel zijn verwoest, hetgeen de mededeling van het Produktschap voor Vis en Visprodukten bevestigt, dat het archief uit de periode 1934-1940 ten gevolge van oorlogshandelingen is verloren gegaan ⁹.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Bij de opheffing van de Nederlandse Visserijcentrale werd het onder het Bedrijfschap voor Visserijprodukten ressorterende Centrale Aan- en Verkoopbureau van Visserijprodukten belast met de liquidatie.

6 Zie inv. nr. 1.

7 Zie noot 1 op bladzijde 42.

8 Stcrt. van 17 november 1942 no. 224.

9 Zie laatste alinea op bladzijde 42.

Bij de inwerkingtreding van de Wet op de Publiekrechtelijke Organisaties (PBO)¹⁰ werd het toen ingestelde Produktschap voor Vis en Visprodukten de opvolgende instantie.

Op verzoek van dit Produktschap voor Vis en Visprodukten werd het archief van de Nederlandse Visserijcentrale tot dan opgeslagen in het gebouw van dit Produktschap aan de Wassenaarseweg 20 te 's-Gravenhage op 23 oktober 1962 overgebracht naar de archiefbewaarplaats van het Ministerie van Landbouw en Visserij te Schiedam.

Bij de verhuizing van deze archiefbewaarplaats in 1968 naar één van de gebouwen van het voormalig Marine Opkomst Centrum te Voorschoten vond ook dit archief aldaar een plaats, waar het in januari 1971 voor bewerking in behandeling is genomen.

De overgedragen stukken omvatten de periode 1941-1943. Van de zijde van het Produktschap werd medegedeeld, dat de stukken uit de periode 1934-1940 ten gevolge van oorlogshandelingen verloren zijn gegaan.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

¹⁰ Stb; K 22.

Inhoud en structuur van het archief

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Het overgedragen archief van de Nederlandse Visserijcentrale bestond uit een willekeurige verzameling van stukken en omslagen, verpakt in een aantal kisten. Een bepaalde ordening was ten gevolge van enige verhuizingen niet meer te achterhalen.

Nadat het archief was ontdaan van de voor vernietiging in aanmerking komende stukken ¹¹, heeft de samensteller van deze inventaris gemeend, in overeenstemming met de ordening van de beschreven archieven een gelijkvormige ordening aan te brengen. De stukken die qua inhoud bij elkander te brengen waren, zijn chronologisch verzameld in omslagen.

11 Zie Bijlage.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 1-5** Stukken betreffende de organisatie
1934-1942 5 omslagen
- 1** Afdrukken van stukken betreffende de instelling en de opheffing van de Nederlandse Visserijcentrale en benoeming en ontslag van de voorzitter. 1934-1943
Voor de originele stukken zie Deel I: inv. no. 2 bladzijden 389-473 (Beknopt Overzicht van de Landbouw-crisiswetgeving, 3e deel) en de inv.nos. 135 en 136.
- 2** Maandverslagen van de Nederlandse Visserijcentrale. 1943
- 3** Wekelijkse overzichten van de Afdeling Garnalen van de Nederlandse Visserijcentrale, genummerd 1-51.
De nummers 37-39 ontbreken.
- 4** Circulaires van de Nederlandse Visserijcentrale. 1941-1942
- 5** Notulen van de bestuursvergaderingen van de Nederlandse Visserijcentrale. 1935-1942
Zie Deel II inv. no. 43.

B. STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD

- 6-8** Correspondentie met de Afdeling Visserijen van het Departement van Landbouw en Visserij betreffende aangelegenheden met betrekking tot de visserij.
1941-1943 3 omslagen
6 1941
7 1942
8 1943
- 9-11** Stukken betreffende wijzigingen in het register voor de inschrijving van zeevissersvaartuigen.
1941-1943 3 omslagen
9 1941
10 1942
11 1943
- 12-13** Correspondentie met het Centraal Verkoopkantoor voor Grit (C.V.G.) betreffende toewijzing en verkoop van grit.
1942-1943 2 omslagen
12 1942
13 1943
- 14-15** Correspondentie met het Centraal Verkoopkantoor voor Mosselen.
1942-1943 2 omslagen
14 1942
15 1943
- 16-25** Correspondentie met Duitse bezettingsautoriteiten betreffende toestemming tot het uitvaren van vissersschepen en verdeling van de gevangen vis.
1942-1943 10 omslagen
- 16-17** Met afdelingen van het apparaat van de Reichskommissar.
16 1942
17 1943
- 18-19** Met "Beauftragten" in de provincie.
18 1942
19 1943
20 Met het Wehrmachtsverpflegungshauptamt. 1942
- 21-22** Met de Rüstungs-Inspektion Niederlande.
21 1942
22 1943
23 Met de Aussenstelle Marineküstenpolizei (MKP). 1942
- 24-25** Met Hafenüberwachungsstellen.

-
	24	1942	
	25	1943	
26-28	Correspondentie met (Nederlandse) nationaal-socialistische instanties betreffende toewijzing en verdeling van de vis. 1942-1943		3 omslagen
	26	Met de Nederlandsche Landstand. 1943	
	27	Met Winterhulp Nederland c.q. Nederlandsche Volksdienst. 1943	
	28	Met het Front van Nering en Ambacht, c.q. Nederlandsche Middenstandersfront. 1942	
29-31	Correspondentie met organisaties op het gebied van de visserij betreffende invoer, prijs en verdeling van de vis.		3 omslagen
	29	Met de Federatie Organisatie Visbedrijf (FOV). 1942	
	30	Met de Reedersvereniging voor de Nederlandsche Haringvisserij. 1943	
	31	Met de Vereeniging van Reeders van Visschersvaartuigen. 1943	
32-35	Stukken met betrekking tot de Commissie van Advies voor de verdeling van zeevis. 1942-1943		4 omslagen
	32	Stukken betreffende de verdeling van de zeevis. 1942	
	33	Notulen van de vergaderingen van de commissie, 1e - 43e vergadering. 1942
De notulen van de 2e, 8e, 10e, 26e, 27e, 40e en 42e vergadering ontbreken.	
	34	44e - 67e vergadering 1943
De notulen van de 45e, 63e en 64e vergadering ontbreken	
	35	Stukken met betrekking tot de Commissie ter bevordering van het visgebruik in Nederland betreffende bevordering van het visgebruik met verslag van de werkzaamheden van de commissie. 1942	
36-37	Stukken met betrekking tot de Commissie van Advies inzake de Zee- en Luchtvaartverzekeringswet 1939 betreffende de uitvoering van die wet. 1942-1943		2 omslagen.
	36	1942	
	37	1943	
38	Anonieme brieven betreffende klachten over de uitvoering van maatregelen met betrekking tot de visserij. 1942		1 omslag

C. SUPPLEMENT**39**

Molestverzekering.
Stukken afkomstig van Van Aker,
1941-1945
Stukken betreffende schades aan schepen.
1940-1942
Overzichten trawlers bij marine en bij de visserij.
Stukken betreffende door Duitsers gevorderde of gehuurde
schepen.
Overzicht vissersvloot.
Faciliteitenregeling.
Taxaties.
Gasgeneratoren.
Notulen bestuursstichting Centraal Verkoopkantoor van Mosselen,
20 juni 1935 / 7 augustus 1936

40

Overzicht van de werkzaamheden.
1937-1939

3 stukken

BIJLAGEN

LIJSTEN VAN VOORZITTERS EN SECRETARISSEN

Afdrukken van de beschikkingen, genoemd in onderstaande tabel, zijn opgeborgen bij inv. nr. 1.

Voorzitters

A.B. Brouwer	Benoemd bij beschikking van 17 september 1934, no. 21686, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden; Ontslagen bij beschikking van 8 juli 1936, no. 18601, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden.
Mr. J.H. Kiewiet de Jonge	Benoemd bij beschikking van 12 november 1936, no. 29504, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden; Ontslagen bij beschikking van 25 oktober 1941, no. 339 16 Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd
Mr. dr. W.J.C.A. Nijgh	Benoemd bij beschikking van 25 oktober 1941, no. 339 16 Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd

Secretarissen

S. de Hoo	Benoemd bij beschikking van 17 september 1934, no. 21686, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden. Ontslagen bij beschikking van 27 februari 1936, no. 4683, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden.
D.J. van Dijk	Benoemd bij beschikking van 27 februari 1936, no. 4683, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden. Ontslagen bij beschikking van 1 november 1940, no. 5855, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.
Mr. P. de Prez	Benoemd bij beschikking van 22 januari 1941, no. 203, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.

	Ontslagen bij beschikking van 14 januari 1942, no. 1120, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.
Mr. L.C. van Aken	Benoemd bij beschikking van 14 januari 1942, no. 1120, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.

Directeuren

W.J. Janssens	Benoemd bij beschikking van 27 februari 1936, no. 4683, Afdeling Landbouwcrisisaangelegenheden. Ontslagen bij beschikking 1 november 1940, no. 5855, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.
N. Haasnoot	Benoemd bij beschikking van 29 juli 1941, no. 24101, Afdeling Algemene Zaken van het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.